

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 26. toukokuuta 2020
(OR. en)

8208/20

CULT 26
SUSTDEV 54
PROCIV 30

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Ed. asiak. nro: 7680/20

Asia: Neuvoston päätelmät riskinhallinnasta kulttuuriperinnön alalla

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston päätelmät riskinhallinnasta kulttuuriperinnön alalla. Neuvosto hyväksyi päätelmät 25. toukokuuta 2020 kirjallisella menettelyllä neuvoston työjärjestyksen 12 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan ja neuvoston päätöksen 2020/556 1 artiklan mukaisesti.

Neuvoston päätelmät toimitetaan julkaistavaksi EU:n virallisessa lehdessä pysyvien edustajien komitean 14. toukokuuta 2020 tekemän päätöksen mukaisesti.

Neuvoston päätelmät riskinhallinnasta kulttuuriperinnön alalla

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

OTTAA HUOMIOON

1. liitteessä esitetyn poliittisen taustan;

PALAUTTAA MIELEEN SEURAAVAA:

2. Kulttuuriperintö on kaikessa monimuotoisuudessaan (olipa se aineellista, kuten kohteet ja maisemat, esineet ja monumentit, taikka aineetonta, kuten tietoa, taitoja, käytäntöjä, suullista perinnettä ja esittäviä taiteita) tärkeä yksilön ja yhteiskunnan identiteetin, innovoinnin ja luovuuden lähde, joka sen lisäksi, että sillä on mittaamaton itseisarvo eurooppalaisen yhteiskunnan kehityksen ja hyvinvoinnin kannalta, edistää myös merkittävällä tavalla talouskasvua, sosiaalista osallisuutta ja kestävä kehitystä.
3. Kulttuuriperinnön merkitystä korostetaan EU:n uudessa strategisessa ohjelmassa 2019–2024, priorisoidaan kauden 2019–2022 kulttuurialan työsuunnitelmassa ja Euroopan uudessa kulttuuriohjelmassa ja se tulisi ottaa huomioon niin kestävä kehityksen tavoitteisiin pyrittäessä kuin laadittaessa kansallisen tason kehitysohjelmia.
4. Kulttuuriperintö voi olla vaarassa monin tavoin kuten tahattomien tai tarkoituksellisten ihmisen toimien, luonnonuhkien, yksittäisten tai toistuvien tapahtumien, hitaan rappeutumisen, väestökadon tai yllättävän katastrofin seurauksena.

5. Kulttuuriperinnön eurooppalaisen teemavuoden 2018 saavutuksia tulisi käyttää pohjana selkeille toimille riskien määrittämiseksi ja hallitsemiseksi kulttuuriperinnön alalla.
6. Kulttuuriperinnön suojeleminen monenlaisilta uhilta on kulttuuriperintöä koskevan eurooppalaisen toimintakehyksen kolmanteen pilariin – "Kulttuuriperintö kestokykyisen Euroopan hyväksi" – kuuluvien kohdennettujen toimien tavoitteena.

PANEE MERKILLE SEURAAVAA:

7. Kansainvälisesti tunnustetut oikeudellisesti sitovat asiakirjat, säännöt ja periaatteet säilyttämisestä ja ennallistamisesta sekä kansainvälisten järjestöjen (esim. Unesco ja Euroopan neuvosto) ja hallitusten, hallitustenvälisten (esim. ICCROM), kansalais- ja ammattialajärjestöjen (esim. ICOMOS ja ICOM) panoksen kulttuuriperinnön suojelemiseksi.
8. Yhteistyöhön kannustamisen kiireellisyyden kaikilla asiaankuuluvilla tasoilla ja asiaankuuluvien kumppanien kanssa riskitekijöiden tunnistamiseksi ja näin muodoin kulttuuriperinnön alan riskinhallintasuunnitelmien laatimisen ja toteuttamisen merkityksen.
9. Pitkän aikavälin toimet, jotka koostuvat riskinhallintasuunnitelmien toteuttamisesta yhdessä suunnitelmallisten politiikkojen, suojelutoimenpiteiden ja hyvien käytäntöjen kanssa, ovat kulttuuriperinnön turvaamisen ihmiskeskeisen lähestymistavan mukaan avainasemassa tuhojen tehokkaassa ennaltaehkäisyssä ja lieventämisessä.

TOTEAA SEURAAVAA:

10. Ilmastonmuutos on maailmanlaajuinen ilmiö ja valtava haaste, joka vaikuttaa kulttuuri- ja luonnonperintöön merkittäväällä tavalla. Mahdollisuuksien mukaan on toteutettava ennaltaehkäiseviä, lieventäviä ja sopeuttavia toimia ja, mikäli mahdollista, kumottava negatiiviset vaikutukset.
11. Tänä aikana, jona epävarmuus kasvaa kansainvälisellä tasolla, mihin liittyvät myös lisääntyvät hätätilanteet ja katastrofit, kulttuuriperinnön turvaaminen ja kestävä hoito ovat tärkeä yhteiskunnan selviytymiskyvyn lähde ja etu ilmastotoimissa, ja tässä yhteydessä EU:lla ja sen jäsenvaltioilla voi olla tärkeä rooli globaalina toimijana kulttuuriperinnön riskinhallinnassa.
12. Covid-19-pandemian kaltaisten kriisien taloudellinen ja yhteiskunnallinen vaikutus kulttuurialaan ja luoviin aloihin on valtava. Muun muassa ratkaisevat tulonmenetykset, häiriöt tiedonvaihdossa, kunnossapito- ja ennallistamistöiden keskeytyminen sekä saatavuuden ja osallistumisen rajoitukset edellyttävät, että kestävyyttä ja palautumiskykyä painotetaan vahvemmin kulttuuriperinnön hoidon keskeisenä osatekijänä.
13. Maankäytön suunnittelu, rakentaminen ja alueiden kehittäminen niin kaupunki- kuin maaseutualueilla edellyttävät osapuolten täyttä sitoutumista, jotta kulttuuriperintö nähtäisiin etuna eikä sitä uhattaisi eikä laiminlyötäisi.
14. Riskinhallinnan sisällyttäminen koulutukseen niin ammatillisessa koulutuksessa kuin elinikäisessä oppimisessa on olennaista sen varmistamiseksi, että yhteisöt ovat tietoisia riskeistä ja osallistuvat enemmän turvaamis- ja säilyttämistoimiin.
15. Tutkimuksella on tärkeä rooli uhkien, esimerkiksi ilmastonmuutoksen, luonteen ja vaikutusten ymmärtämisessä sekä kulttuuriperinnön alan innovatiivisten ja tehokkaiden riskinhallintamenetelmien kehittämisessä.

**KEHOTTA JÄSENVALTIOITA TOIMIVALTANSA PUITTEISSA JA TÄYSIN
TOISSIJAISUUSPERIAATETTA NOUDATTAEN**

16. yksilöimään EU-tason innovatiivisia työkaluja ja lähestymistapoja riskien tunnistamiseen, ehkäisemiseen, niihin valmistautumiseen ja riskien vähentämiseen ja aktiivisesti käyttämään niitä edistääkseen kestävää suojelua, seuranta ja helpottamaan riskinarviointia;
17. jakamaan tietoa nykyisistä kansallisen ja muiden tasojen kulttuuriperintöasiantuntijoiden verkostoista Euroopan kulttuuriperinnön tunnistamisen, suojelun, säilyttämisen ja ennallistamisen edistämiseksi;
18. tarvittaessa kehittämään yhteisiä riskinhallintamekanismeja, edistämään yhteistyötä kaikilla tasoilla ja vahvistamaan kaikilla päätöksenteon ja kulttuuriperinnön hoidon tasoilla osallistavan hallinnon ja jaetun vastuun periaatteisiin perustuvien yhteistoiminnallisten lähestymistapojen omaksumista;
19. tunnistamaan ja sisällyttämään kulttuuriperinnön paikallisen, alueellisen, kansallisen ja EU:n tason katastrofiriskiä koskeviin toimintapolitiikkoihin ja johtamissuunnitelmiin sekä tarvittaessa kehittämään monialaista yhteistyötä asianmukaisen riskinhallinnan varmistamiseksi kulttuuriperinnön alalla ottaen huomioon asiaankuuluvat säännökset, jotka on määritelty päätöksessä N:o 1313/2013/EU unionin pelastuspalvelumekanismista;
20. kiinnittämään erityisesti huomiota kulttuuriperinnön suojelemiseen harvaan asutuilla alueilla, jotta asiaankuuluvia riskinhallintatoimenpiteitä olisi mahdollisuus toteuttaa paikallis- ja aluetasolla;
21. vahvistamaan tallentamisen ja dokumentaation roolia ei-digitaalisen, digitalisoidun ja alkuaan digitaalisen sisällön säilyttämisen suhteen huomioiden samalla yhteentoimivuuden, yhteensopivuuden, saavutettavuuden ja kestävyiden periaatteet;

22. kannustamaan rakennetun ja irtaimen kulttuuriperinnön säännöllistä kunnossapitoa tukeviin toimiin sekä maisemanhoitoon ja asiaankuuluvien laadukkaiden metodien, tekniikoiden ja materiaalien käyttöön konservointiprosessissa kestävyuden edistämiseksi;
23. edistämään perinteisten taitojen ja ammattien turvaamista ja siirtämistä edelleen ja järjestämään tarvittaessa erityisiä koulutustoimia riskinhallinnan käsittelemiseksi perinneasiantuntijoiden ja muiden asiaankuuluvien ammattien ammatillisen kehityksen kaikissa vaiheissa;
24. lisäämään tietoisuutta uusista digitaalitekknologioista – erityisesti 3D–teknologioiden edistysaskelista – ja hyödyntämään niitä, sillä ne luovat perustan kulttuuriperinnön innovatiiviselle tutkimukselle, dokumentaatiolle ja tulkinnalle sekä asianmukaisten turvaamismenetelmien soveltamiselle;
25. hyödyntämään tarvittaessa saatavilla olevia satelliittiohjelmien, esimerkiksi Copernicus-ohjelman, ja muiden lähteiden tietoja kulttuuriperinnön seuraamiseksi; tässä yhteydessä voidaan käyttää maanhavainnointitekknologioiden tuotteita, esimerkiksi riskiarviokarttoja ja ilmastonmuutosindikaattoreita;
26. vahvistamaan viranomaisten, kulttuurilaitosten kuten museoiden, arkistojen, kirjastojen, gallerioiden, säilytyskohteiden ja kulttuuriomaisuuden omistajien sekä kansalaisten ja kansalaisyhteiskunnan merkittävää roolia riskinhallinnassa, ja korostamaan tarvetta tiiviiseen yhteistyöhön näiden välillä.

PYYTÄÄ JÄSENVALTIOITA JA KOMISSIOTA

27. lisäämään tietoisuutta uhanalaisen kulttuuriperinnön turvaamiseen liittyvistä asioista ja mobilisoimaan olemassa olevia taloudellisia ja logistisia voimavaroja tätä varten;

28. lisäämään tilaisuuksia tietoisuuden kasvattamiseen, liikkuvuuteen ja kokemusten jakamiseen asiaankuuluvien sidosryhmien välillä, jotta hyviä käytäntöjä varsinkin katastrofeista palautumiseksi ja viimeisimpiä riskinhallinnan alan edistysaskelia voitaisiin jakaa helpommin, sekä tukemaan valmiuksien kehittämistä ja tietämyksen siirtoa;
29. rohkaisemaan nuoria eurooppalaisia osallistumaan kulttuuriperintöalan erilaisiin toimiin, myös kulttuuriperinnön turvaamisen merkitystä korostaviin;
30. antamaan tarvittaessa panoksensa riskinhallintaa koskeviin kysymyksiin komission kulttuuriperintöä käsittelevän asiantuntijaryhmän puitteissa, kiinnittäen erityistä huomiota menetelmiin, joilla tunnistetaan, ehkäistään ja pienennetään menetyksiä sekä analyysiin ja priorisointiin jatkotoimien yhteydessä;
31. viestimään positiivisesti suurelle yleisölle kulttuuriperinnön arvosta kannustamalla vastuulliseen käytökseen ja turvaamistoimiin osallistumiseen.

KEHOTTAÄ KOMISSIOTA

32. harkitsemaan kulttuuriperintöalan riskinhallintaa koskevan EU:n käsikirjan tuottamista. Se voisi perustua a) kulttuuriperintöä koskevan eurooppalaisen toimintakehyksen yhdeksännen klusterin "*Kulttuuriperinnön suojeleminen luonnonkatastrofeilta ja ilmastonmuutokselta*" puitteissa lueteltujen hankkeiden tuloksiin, b) komissiolle 31. joulukuuta 2020 mennessä unionin pelastuspalvelumekanismia koskevan päätöksen N:o 1313/2013/EU 6 artiklan 1 kohdan d alakohdan raportointisääntöjen mukaisesti toimitettaviin katastrofiriskien hallinnan kansallisten yhteenvetojen analyysiin ja c) asiaankuuluviin kansallisten ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevien suunnitelmien tai strategioiden asiaankuuluviin osiin. Tässä yhteydessä voitaisiin myös hyödyntää työtä, joka liittyy koko EU:ssa Euroopan uuteen kulttuuriohjelmaan sisältyvän tietoutta vaarantuneista kulttuuriperintökohteista laajamittaisen digitalisoinnin kautta suojelevan osaamiskeskusten verkoston rakentamiseen;

33. jatkamaan nykyistä vuoropuhelua ja yhteistyötä verkostojen kanssa, jotka ovat keränneet arvokasta kokemusta kulttuuriperintöalan riskinhallinnasta;
  34. etsimään synergioita asiaankuuluvien kansainvälisten (valtiollisten, hallitustenvälisten ja valtiosta riippumattomien) järjestöjen kanssa, jotta kulttuuriperintöä säilytettäisiin ja suojeltaisiin kestävästi nykyisiä ja tulevia sukupolvia varten.
-

Aiheeseen liittyvät toimintapoliittiset asiakirjat

Eurooppa-neuvosto

- Eurooppa-neuvoston päätelmät, 14. joulukuuta 2017 (EUCO 19/1/17 REV 1)
- *Uusi strateginen ohjelma 2019–2024* (hyväksytty Eurooppa-neuvostossa 20. kesäkuuta 2019)

Ministerijulistukset

- *Davosin julistus "Towards a high-quality Baukultur for Europe"*, 20.–22. tammikuuta 2018
- *Julistus kulttuuriperinnön digitointia edistävästä yhteistyöstä*, Digital Day 2019 -tapahtuma, Bryssel, 8. huhtikuuta 2019
- *Kulttuuriministerien ja heidän edustajiensa Bukarestin julistus kulttuurin roolista Euroopan tulevaisuuden rakentamisessa*, 16. huhtikuuta 2019
- *Euroopan unionin jäsenvaltioiden kulttuuri- ja eurooppaministerien epävirallisessa kokouksessa hyväksytty julistus*, Pariisi, 3. toukokuuta 2019

Neuvosto

Päätelmät

- *Neuvoston päätelmät arkkitehtuurista ja kulttuurin vaikutuksesta kestävään kehitykseen* (EUVL C 319, 13.12.2008, s. 13)

- *Neuvoston päätelmät kulttuurista luovuuden ja innovoinnin innoittajana, 12. toukokuuta 2009 (8749/1/09 REV 1)*
- *Neuvoston päätelmät kulttuurin vaikutuksesta alueelliseen ja paikalliseen kehitykseen (EUVL C 135, 26.5.2010, s. 15)*
- *Neuvoston päätelmät kulttuuriperinnöstä Euroopan kestävän kehityksen strategisena voimavarana (EUVL C 183, 14.6.2014, s. 36)*
- *Neuvoston päätelmät kulttuuriperinnön osallistavasta hallinnasta (EUVL C 463, 23.12.2014, s. 1)*
- *Neuvoston päätelmät kulttuurin saatavuuden edistämisestä digitaalisin keinoin painopisteenä yleisösuhteen kehittäminen (EUVL C 425, 12.12.2017, s. 4)*
- *Neuvoston päätelmät kulttuuriperinnön korostamisesta kaikissa EU:n politiikoissa (EUVL C 196, 8.6.2018, s. 20)*
- *Neuvoston päätelmät kulttuurialan työsuunnitelmasta kaudelle 2019–2022 (EUVL C 460, 21.12.2018, s. 12)*
- *Neuvoston päätelmät nuorista luovista sukupolvista (EUVL C 189, 5.6.2019, s. 34)*
- *Neuvoston päätelmät EU:n strategisesta lähestymistavasta kansainvälisiin kulttuurisuhteisiin ja toimintakehyksestä (EUVL C 192, 7.6.2019, s. 6)*

Päätöslauselmat

- *Neuvostossa kokoontuneiden kulttuuriasioista vastaavien ministereiden päätöslauselma Euroopan arkkitehtuuriperinnön suojelemisesta, 13. marraskuuta 1986, (EUVL C 320, 13.12.1986, s. 1)*
- *Euroopan unionin neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöslauselma kestävän kehityksen kulttuuriulottuvuudesta (EUVL C 410, 6.12.2019, s. 1)*

Komissio

Tiedonannot

- *Tavoitteena kulttuuriperintöä koskeva yhdenmukainen lähestymistapa Euroopassa (COM(2014) 477 final)*
- *Eurooppalaisen identiteetin vahvistaminen koulutuksen ja kulttuurin avulla. Euroopan komission panos EU-johtajien kokoukseen Göteborgissa, 17. marraskuuta 2017, (COM(2017) 673 final)*
- *Euroopan uusi kulttuuriohjelma (COM(2018) 267 final)*
- *Euroopan vihreän kehityksen ohjelma (COM(2019) 640 final)*

Komission ja ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan yhteiset tiedonannot

- *Tavoitteena kansainvälisiä kulttuurisuhteita koskeva EU:n strategia (JOIN(2016) 29 final)*

Ilmoitukset

- *Ohjeet katastrofiriskien hallintaa koskevaan raportointiin, päätöksen N:o 1313/2013/EU 6 artiklan 1 kohdan d alakohta (EUVL C 428, 20.12.2019, s. 8)*

Komission yksiköiden valmisteluasiakirjat

- *Kulttuuriperintöä koskeva eurooppalainen toimintakehys (SWD(2018) 491 final)*

Selvitykset

- *Komission kertomus Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle kulttuuriperinnön eurooppalaisen teemavuoden 2018 täytäntöönpanemisesta, tuloksista ja yleisarviosta (COM(2019) 548 final)*

Tutkimukset

- *Safeguarding cultural heritage from natural and man-made disasters. A comparative analysis of risk management in the EU - Study (Kulttuuriperinnön suojaaminen luonnon- ja ihmisen aiheuttamilta katastrofeilta. Vertaileva analyysi riskienhallinnasta EU:ssa) (huhtikuu 2018)*

Yhdistyneet kansakunnat

- Hyogon toimintaohjelma 2005–2015 luonnononnettomuuksien vahinkojen rajoittamiseksi
- Sendain kehys katastrofiriskien vähentämiseksi 2015–2030

Unesco

- *Yleissopimus kulttuuriomaisuuden suojelemisesta aseellisen selkkauksen sattuessa* (Haagin yleissopimus, 1954)
- *Yleissopimus maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemisesta* (1972)
- *Vedenalaisen kulttuuriperinnön suojelua koskeva yleissopimus* (2001)
- *Julistus digitaalisen perinnön säilyttämisestä* (2003)
- *Yleissopimus aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta* (2003)
- *Strategia riskien vähentämiseksi maailmanperintökohteissa* (tarkistettu versio, 2007)
- *Managing Disaster Risks for World Heritage* (käsikirja maailmanperinnön riskinhallinnasta, kesäkuu 2010)
- *Budapestin julistus maailmanperinnöstä* (hyväksytty Maailmanperintökomiteassa kesäkuussa 2002)

Euroopan neuvosto

- Puiteyleissopimus kulttuuriperinnön yhteiskunnallisesta merkityksestä (Faron yleissopimus, 2005)
- Suositus CM/Rec (2017)1 jäsenvaltioille "Euroopan kulttuuriperintöstrategiasta 2000-luvulle" (2017)
- Yleissopimus kulttuuriesineisiin kohdistuneista rikoksista (2017)
- Euroopan ja Välimeren maiden sopimus merkittävistä luonnonriskeistä ja teknologisista riskeistä (EUR-OPA)

Muut tutkimukset

- First Aid to Cultural Heritage in Times of Crisis (Ensiapu kulttuuriperinnölle kriisiaikana, ICCROM ja Prince Claus Fund for Culture and Development -rahasto, 2018)
  - Eurooppalaiset laatuperiaatteet kulttuuriperintöön mahdollisesti vaikuttaville EU-rahoitteisille toimille (European Quality Principles for EU-funded Interventions with Potential Impact upon Cultural Heritage, ICOMOS, 2019)
  - Raportti maailmanlaajuisista riskeistä 2020 (The Global Risks Report 2020, Maailman talousfoorumi)
-